

Bruselj, 26.2.2020
COM(2020) 100 final

SPOROČILO KOMISIJE

Poročilo o okrepljenem nadzoru – Grčija, februar 2020

{SWD(2020) 45 final}

OZADJE

Gospodarska gibanja in politike v Grčiji se spremljajo v okviru evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik in v okviru okrepljenega nadzora v skladu z Uredbo (EU) št. 472/2013⁽¹⁾. Z uvedbo okrepljenega nadzora za Grčijo⁽²⁾ se priznava dejstvo, da mora Grčija v srednjeročnem obdobju še naprej sprejemati ukrepe za obravnavo vzrokov ali možnih vzrokov svojih gospodarskih in finančnih težav, hkrati pa izvajati strukturne reforme, ki bodo pripomogle k trdni in trajnostni gospodarski rasti.

Okrepljeni nadzor zagotavlja celovit okvir za spremljanje gospodarskega razvoja in izvajanje politik, potrebnih za zagotovitev trajnostnega gospodarskega okrevanja. Omogoča redno ocenjevanje nedavnih gospodarskih in finančnih gibanj v Grčiji, spremljanje stanja pogojev financiranja države in posodobitev analize vzdržnosti dolga. Okrepljeni nadzor zagotavlja tudi okvir za ocenjevanje splošne zaveze, ki jo je Grčija 22. junija 2018 dala Euroskupini glede nadaljevanja in dokončanja reform, sprejetih v okviru programa evropskega mehanizma za stabilnost, in glede zagotavljanja zaščite ciljev pomembnih reform, sprejetih v okviru programov finančne pomoči. V tem okviru se pri okrepljenem nadzoru spremlja izvajanje posebnih zavez za dokončanje ključnih strukturnih reform, ki so se začele izvajati v okviru programa, na šestih ključnih področjih v dogovorjenih rokih do sredine leta

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 472/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o okrepitvi gospodarskega in proračunskega nadzora v državah članicah euroobmočja, ki so jih prizadele ali jim grozijo resne težave v zvezi z njihovo finančno stabilnostjo (UL L 140, 27.5.2013, str. 1).

⁽²⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1192 z dne 11. julija 2018 o uvedbi okrepljenega nadzora za Grčijo (UL L 211, 22.8.2018, str. 1), Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2019/338 z dne 20. februarja 2019 o podaljšanju okrepljenega nadzora za Grčijo (UL L 60, 20.2.2019, str. 17), Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2019/1287 z dne 26. julija 2019 o podaljšanju okrepljenega nadzora za Grčijo (UL L 202, 31.7.2019, str. 110), Izvedbeni sklep Komisije 2020, C(2020) 901 z dne 19. februarja 2020.

2022, in sicer so to: (i) fiskalne in fiskalno-strukturne politike, (ii) socialna pomoč, (iii) finančna stabilnost, (iv) trg dela in proizvodni trgi, (v) privatizacija in (vi) posodobitev javne uprave⁽³⁾. Rok za deset posebnih zavez je konec leta 2019; napredek pri njihovem izvajanju je ocenjen v tem poročilu, spremljajo pa se tudi nadaljnji ukrepi na podlagi preteklih zavez.

To je peto poročilo o okrepljenem nadzoru za Grčijo. Objavljeno je hkrati s poročilom o državi za Grčijo za leto 2020 v okviru evropskega semestra. To poročilo temelji na ugotovitvah misije v Atenah, ki jo je med 22. in 24. januarjem 2020 izvedla Komisija v povezavi z Evropsko centralno banko⁽⁴⁾. Mednarodni denarni sklad je sodeloval v okviru svojega cikla poprogramskega spremljanja, evropski mehanizem za stabilnost pa v okviru svojega sistema zgodnjega opozarjanja in v skladu z memorandumom o soglasju z dne 27. aprila 2018 o delovnih odnosih med Evropsko komisijo in evropskim mehanizmom za stabilnost.

CELOVITA OCENA NAPREDKA PRI REFORMNIH ZAVEZAH

V tem poročilu je ugotovljeno, da je Grčija dobro napredovala pri izvajanju svojih posebnih zavez, ki naj bi jih izpolnila do konca leta 2019. Dopolnilni ukrepi, ki se izvajajo ali jih je vlada napovedala, naj bi omogočili njihovo pravočasno dokončanje do priprave šestega poročila o okrepljenem nadzoru, ki je predvideno za maj 2020. To zahteva nadaljnja prizadevanja grških organov, zlasti v finančnem sektorju, kjer je potrebno znatno dodatno ukrepanje.

- Deset posebnih zavez, ki naj bi jih Grčija izpolnila do konca leta 2019, vključuje pomembne reforme, katerih cilj je povečati učinkovitost grškega javnega sektorja, okrepiti učinkovitost socialne politike, pospešiti program privatizacije in dodatno izboljšati kakovost poslovnega okolja. Organi so izpolnili ali pa naj bi v kratkem izpolnili nekatere od ključnih zavez, vključno z reformami za povečanje zmogljivosti Neodvisne agencije za javne prihodke ali digitalno organizacijsko shemo za javni sektor, ki so del strategije upravljanja človeških virov. Roki za dokončanje drugih ključnih posebnih zavez so bili prilagojeni zaradi kompleksnosti projektov ali podedovanih zamud. Taka primera sta uvedba stebra trga dela sheme socialno-solidarnostnega dohodka, katerega cilj je spodbujati dolgoročno in trajnostno rast zaposlenosti, in program privatizacije, kljub zagonu, ki se je ohranil od zadnjega poročila. Celoten pregled je na voljo v Prilogi. Organi so pozvani, da predložijo dopolnilne ukrepe, s katerimi bodo zagotovili ustrezen napredek pri izvajanju reform, pri katerih so bile časovnice za izvedbo prilagojene, na primer na področjih upravljanja javnih financ ali regulativnega bremena za podjetja.
- Kar zadeva stalne zaveze, poteka izvajanje strateškega načrta grške družbe za upravljanje premoženja in deležev in dosežen je bil napredek pri več transakcijah iz razvojnega načrta za premoženje, treba pa je pospešiti izvajanje načrta za poravnavo zaostalih plačil in izterjavo sredstev za zdravstveno varstvo. Kar zadeva zaveze

⁽³⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

⁽⁴⁾ Uslužbenci ECB so sodelovali pri pregledovalni misiji v skladu s pristojnostmi ECB in tako zagotovili strokovno znanje o politikah v finančnem sektorju in vprašanjih, kritičnih na makro ravni, kot so nominalni fiskalni cilji ter potrebe po vzdržnosti in financiranju. Pred pregledovalno misijo je bila med 13. in 21. januarjem 2020 izvedena tehnična misija.

finančnega sektorja, se še naprej opaža določen napredek pri reformah, ki so potrebne za odpravo nedonosnih posojil. Vendar bo treba nekatere pomembne ukrepe obravnavati še precej bolj prednostno in pospešiti njihovo izvajanje. Odpravljanje zaostankov v primerih insolventnosti gospodinjstev je v zaostanku, napredek pri odpravljanju ovir za uspešne e-dražbe pa je še vedno omejen.

- Organi hkrati napredujejo pri zavezah, ki morajo biti izpolnjene do sredine leta 2020, ki bodo ocenjene v drugi polovici leta. Pri teh prizadevanjih tesno sodelujejo z institucijami in izvajajo ukrepe, ki presegajo zaveze Euroskupine v okviru njihovega širšega programa reform, na primer na področju dobre priprave zakonodaje, digitalnega upravljanja in izobraževanja.

GOSPODARSKI IN FISKALNI OBETI

Gospodarsko okrevanje se je nadaljevalo tudi v letu 2019, po pričakovanjih pa naj bi se še okrepilo. Gospodarska rast naj bi v letu 2019 dosegla 2,2 %, kar je precej nad povprečjem euroobmočja v višini 1,2 %, predvsem zaradi močnega izvoza. Uspešna turistična sezona je spodbudila izvoz storitev, hkrati pa je tudi izvoz blaga ostal trden kljub nižji rasti v euroobmočju. Pričakuje se, da se bo gospodarska rast v letu 2020 povečala na 2,4 %, ob povečanem zagonu domačega povpraševanja, ki ga bodo podpirala pozitivna pričakovanja in rasti prijazna preusmeritev davkov, ki je bila vključena v proračun za leto 2020. Okrevanje trga dela naj bi se nadaljevalo, pri čemer naj bi se brezposelnost v letu 2020 zmanjšala na 15,2 %, inflacija pa naj bi kratkoročno ostala umirjena.

Obeti so še vedno povezani tako s pozitivnimi kot tudi negativnimi tveganji. Nedavni statistični popravki in kazalniki, ki merijo pričakovanja podjetij in potrošnikov, kažejo na pozitivna tveganja za leti 2019 in 2020. Projekcija glede prispevka zunanjega sektorja k rasti v letu 2020 ostaja zadržana, tudi zaradi počasi rastočih stroškov dela na enoto v Grčiji, vendar bi se lahko povečanja grških deležev na izvoznih trgih, opažena leta 2019 in pred tem, izkazala za bolj trajna, zlasti če se hkrati povečuje tudi produktivnost. Negativna tveganja so večinoma povezana z negotovimi geopolitičnimi razmerami in trajnimi političnimi napetostmi v širši regiji, pa tudi z izvajanjem načrtovanih javnih naložbenih projektov in njihovimi učinki na domače povpraševanje. Projekcije temeljijo na predpostavki ohranjanja reformne poti, dogovorjene v okviru okrepljenega nadzora. Zlasti zagotavljanje financiranja za naložbe prek bančnega sektorja bo odvisno od hitre izvedbe reform finančnega sektorja, zasnovanih za podporo posredniškim zmogljivostim bank.

Glede na predhodne podatke za leto 2019 naj bi Grčija presegla cilj glede primarnega presežka v višini 3,5 % BDP, s čimer bo že peto leto zapored presegla svoje fiskalne cilje. Primarni presežek naj bi leta 2019 dosegel približno 4 %, po upoštevanju „socialne dividende“ v višini 186 milijonov EUR, ki je bila izplačana ranljivim gospodinjstvom, in poravnave 200 milijonov EUR zapadlih obveznosti javnih služb ob koncu leta. To ustreza nominalnemu presežku v višini 1,6 % BDP, medtem ko je za euroobmočje napovedan primanjkljaj v višini 0,8 % BDP. Pred plačili konec leta bi boljši rezultat v primerjavi s saldom 3,8 % BDP, napovedanim v prejšnjem poročilu, dosegel približno 4,2 % BDP. Razliko je mogoče pripisati predvsem prihodkom od prispevkov za socialno varnost in davkov, ki so višji od pričakovanih, in nižjemu izvrševanju odhodkov za potrošnjo od načrtovanega. Višji prihodki od pričakovanih deloma izvirajo iz enkratnih dejavnikov.

Naložbe sektorja država so imele sicer v celoti gledano nevtralen učinek na saldo, vendar so bile za 1,1 % BDP nižje, kot je bilo prvotno načrtovano. Za odpravo

ponavljajoče se prenizke porabe v proračunu za javne naložbe so organi začeli izvajati akcijski načrt za izboljšanje njegovega spremljanja. Izvajanje akcijskega načrta je trenutno na dobri poti, do bo izpolnjen do konca leta 2021. Načrti za oblikovanje instrumenta za pripravo projektov so v zgodnji fazi, vendar naj bi pripomogli k bolj ciljno usmerjenemu in povečanemu izvrševanju proračuna za javne naložbe. Prenizko izvrševanje proračuna za javne naložbe je vse večja težava tudi z vidika tehničnega dela o možni uporabi enakovrednih prihodkov za dogovorjene naložbe iz prihodkov v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev in sporazuma o neto finančnih sredstvih (SMP-ANFA; glej tudi nadaljevanje).

Organi so začeli izvrševati proračun za leto 2020, ki je bil ocenjen kot skladen s fiskalnim ciljem 3,5 % BDP iz prejšnjega poročila, in pričakujejo, da se bo spomladi sprostil fiskalni manevrski prostor za financiranje dodatnih ukrepov. Vlada si prizadeva dodatno znižati nepremičninski davek ENFIA in hkrati zvišati njegovo davčno osnovo ter zmanjšati posebno solidarnostno dajatev in prispevke za socialno varnost. Iz tega razloga je bilo postopno zmanjšanje davka od dohodkov pravnih oseb na 20 %, napovedano julija 2019, odloženo. Ocena teh ukrepov bo opravljena v okviru priprave srednjeročne fiskalne strategije, ki naj bi bila končana maja 2020, skupaj s ponovno oceno nekaterih manjših fiskalnih ukrepov, vključenih v proračun za leto 2020. V srednjeročni fiskalni strategiji naj bi bili upoštevani tudi prihodnja pokojninska reforma, ki je trenutno zasnovana na fiskalno nevtralen način v skladu z odločbo Državnega sveta iz leta 2019, ter stroški poplačila vpoklicanih posojil, za katere jamči država, v višini 1,1 % BDP v petih letih.

Glede na pospeševanje migracijskih tokov so oblasti poudarile, da sedanja prilagoditev za migracije ne zajame v celoti skupnih stroškov migracijske krize⁽⁵⁾. Dogovorjeni mehanizem za prilagoditev za migracije omogoča, da se iz primarnega salda izloči do 0,2 % BDP odhodkov, povezanih z migracijami (brez sredstev EU), vendar so na podlagi sedanje metodologije dejanski zneski, ki se odštejejo od primarnega salda, stalno precej pod to ravno. Organi in evropske institucije so začeli ocenjevati ovire, ki organom preprečujejo, da bi upoštevali celotne stroške v mehanizmu za prilagoditev, in bodo o ugotovitvah poročali v naslednjem poročilu.

Fiskalni in gospodarski obeti Grčije so se na splošno izboljšali. Še naprej trdne javne finance in rasti prijazne politike vplivajo na gospodarsko razpoloženje, saj se kazalniki razpoloženja približujejo ravni iz obdobja pred krizo. Grčija je uspešno ponovno vstopila na trge državnih obveznic, ki dosegajo zgodovinsko nizke donose. Razponi donosnosti so se v preteklem letu znatno zmanjšali, boljši obeti za grško gospodarstvo pa so privedli do postopnega izboljšanja bonitetne ocene Grčije. Za ohranjanje srednje- in dolgoročnih možnosti za rast bo ključno spoštovanje reformnih zavez.

Kljub pozitivnim obetom se grške javne finance še naprej soočajo s fiskalnimi tveganji, ki jih je na tej stopnji težko količinsko opredeliti. Prvič, ne glede na nedavno odločbo Državnega sveta v zvezi s preteklimi pokojninskimi reformami številne zadeve, v katerih se zahtevajo retroaktivna plačila upokojencem, še niso bile rešene in jih bo Državni svet obravnaval v okviru „pilotnega poskusa“, da se zagotovi usklajen pristop na vseh sodiščih. Dodatno fiskalno tveganje izvira iz sodnih postopkov v zadevi Attikos Helios, družbe, ki deluje v turističnem in gostinskem sektorju, zoper družbo Public Real Estate Company.

⁽⁵⁾ Opredelitev prilagoditve za migracije, ki se trenutno uporablja, je mogoče najti v mnenju Komisije o osnutku proračunskega načrta Grčije, SWD(2018) 516, opomba št. 5.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/c_2018_8016_el_en.pdf

Zadeva je trenutno v postopku pred atenskim pritožbenim sodiščem. Dodatne pritiske na javne finance bi lahko povzročili načrtovani dogovori glede zasebnega dodatnega pokojninskega sklada Narodne banke Grčije (zasebne poslovne banke). Fiskalni učinek bo odvisen od tega, kdaj bo prenos pokojninskih obveznosti na državo statistično evidentiran, pa tudi od odločitve v dveh nerešenih sodnih zadevah, v katerih so udeležene vse zadevne stranke (država, banka in upokojenci).

Začele so se tehnične razprave o možni uporabi enakovrednih prihodkov iz programov SMP-ANFA za zmanjšanje bruto finančnih potreb ali drugih dogovorjenih naložb. V skladu z mandatom, ki ga je decembra 2019 podelila Euroskupina⁽⁶⁾, so organi med misijo okrepljenega nadzora izrazili svoje prve premisleke v zvezi z uporabo enakovrednih prihodkov iz programov SMP-ANFA in s tem povezanega vpliva na strukturni saldo. Evropske institucije sodelujejo z organi na tehnični ravni, nato pa bodo junija 2020 o tem poročale Euroskupini. Obstaja splošen dogovor, da morajo naložbe spodbujati rast. Organi so tudi predlagali, da bi se razmislilo o uvedbi fiskalnega izravnalnega mehanizma, ki bi omogočal upoštevanje preteklega presežanja ciljev glede primarnega presežka v naslednjem letu in zmanjšanje cilja glede primarnega presežka do leta 2022. Vsak predlog, ki spreminja dogovor, dosežen z evropskimi partnerji junija 2018, bi moral biti obravnavan v okviru Euroskupine in bi moral upoštevati skladnost s fiskalnim okvirom EU in vzdržnostjo dolga.

FINANCIRANJE DRŽAVE IN VZDRŽNOST DOLGA

Grčija je z izdajo novih obveznic januarja 2020 okrepila svojo prisotnost na trgu državnih obveznic. Konec januarja je bila izdana 15-letna obveznica v vrednosti 2,5 milijarde EUR. Ob močnem zanimanju vlagateljev je končna knjiga naročil obsegala skoraj 19 milijard EUR, doseženi donos pa je znašal 1,9 %, kar je bilo pod pričakovanji. Približno 84 % obveznice, ponujene na dražbi, je bilo prodane tujim vlagateljem, večinoma vlagateljem z lastnim kapitalom. Grčija je prvič po krizi izdala obveznico s tako dolgo zapadlostjo na odprti dražbi, hkrati pa je prvič izdala tudi obveznico, ki zapade po koncu trenutnega obdobja odloga posojil v okviru evropskega instrumenta za finančno stabilnost, tj. po letu 2032. To pomeni, da vlagatelji tudi pri takšnem obdobju menijo, da je tveganje obnovitve omejeno. Na podlagi strategije financiranja je mogoče letos pričakovati nadaljnje izdaje obveznic, s katerimi bi se lahko financirala nadaljnja predčasna odplačila dolgov javnega in zasebnega sektorja. Razmiki v donosnosti državnih obveznic so se dodatno zmanjšali, in sicer je 10-letni razmik v primerjavi z Nemčijo sredi februarja dosegel 140 bazičnih točk, medtem ko se je bonitetna ocena Grčije dodatno izboljšala. Grčija še naprej ohranja precejšnje denarne rezerve, pri čemer so državne denarne rezerve ob koncu leta 2019 ocenjene na približno 23,5 milijarde EUR, kar zadostuje za kritje potreb po financiranju za več kot dve leti, če bodo doseženi cilji glede primarnega salda.

Izvedena je bila periodična posodobitev analize vzdržnosti dolga. Posodobljene makroekonomske predpostavke in nedavni podatki v zvezi z izdajo obveznic kažejo, da bi se dolg še naprej zmanjševal (razen spremembe ravni zaradi kapitalizacije odloženih obresti v letu 2033), vendar bi do leta 2040 ostal nad 100 % BDP. Drugi scenarij z dodatno

⁽⁶⁾ Euroskupina je evropskim institucijam podelila mandat za začetek tehničnega dela v zvezi z morebitno uporabo enakovrednih prihodkov iz programov ANFA in SMP za zmanjšanje bruto finančnih potreb ali za financiranje medsebojno dogovorjenih naložb v skladu z dogovorjenimi fiskalnimi cilji in izjavo Euroskupine iz junija 2018. Izjava Euroskupine o Grčiji z dne 4. decembra 2019: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/04/eurogroup-statement-on-greece-of-4-december-2019/>.

posodobitvijo obrestnih mer, kot je modeliran v skladu s sedanjim okvirom, kaže, da bi dolg ostal nad 100 % BDP do leta 2039. Bruto potrebe Grčije po financiranju ob koncu obdobja, ki ga zajema napoved, znašajo približno 13,5 % BDP po prvem scenariju in 12 % BDP po drugem scenariju. Celovita revizija okvira predpostavk, na katerih temelji analiza vzdržnosti dolga, ki so jih uporabljale evropske institucije, je v teku in bo zaključena do izdaje 6. poročila o okrepljenem nadzoru.

OBDAVČITEV IN JAVNOFINANČNO UPRAVLJANJE

Pomemben napredek je bil dosežen pri razširitvi davčne osnove za nepremičninski davek ENFIA za leto 2020, s katero se je delež prebivalstva, zajetega v sistem območij, povečal s 85 % na 98 %. Pričakuje se, da bo spomladi 2020 zaključeno novo vsedržavno ponovno ovrednotenje, da bi se vrednosti davka na nepremičnine do sredine leta 2020 uskladile s tržnimi cenami, kar je ena od posebnih zavez. Proračun za leto 2020 pomeni skoraj fiskalno nevtralno izvedbo razširitve davčne osnove nepremičninskega davka na podlagi novih vrednosti z majhnim povečanjem prihodkov od ENFIA v primerjavi z letom 2019 v višini 140 milijonov EUR. Razširitev osnove bi lahko omogočila prestrukturiranje davčnih stopenj in pragov za nepremičninski davek.

Število zaposlenih v Neodvisni agenciji za javne prihodke se je v letu 2019 povečalo, vendar ni doseglo cilja za konec leta 2019 (posebna zaveza za konec leta 2019, ki so jo nadomestili enakovredni ukrepi). Število zaposlenih se je v letu 2019 povečalo na 11 902, kar je 264 več kot v začetku leta. Vendar je zaradi nakopičenih preteklih zamud dejansko število zaposlenih ostalo pod prvotnim ciljem, tj. 12 500. Podaljšanje mandata guvernerja neodvisne agencije omogoča kontinuiteto dela in bo olajšalo preoblikovanje agencije v učinkovit in uspešen davčni organ v skladu z najboljšimi praksami.

Dodatni ukrepi, ki so bili dogovorjeni, ker cilj glede zaposlenih ni bil dosežen, na splošno dobro napredujejo, zlasti kar zadeva reformo človeških virov in stanovanjska vprašanja, do konca aprila 2020 pa se pričakuje nadaljnji napredek. Sprejeta je bila zakonodaja za dopolnilno razvrščanje, ki je predpogoj za reformo človeških virov, do konca aprila pa naj bi bila sprejeta tudi nadaljnja zakonodaja, ki bo določila okvir za plačila v zvezi s sistemom razvrščanja. Glede okvira informacijske tehnologije so bila opredeljena ključna področja, na katerih bo treba do aprila 2020 pojasniti delitev pristojnosti in virov med agencijo in zadevnimi službami ministrstva za digitalno upravljanje, kar bi moralo omogočiti dogovor na ravni služb do sredine leta 2020. Določen je bil tudi podroben časovni načrt za preselitev agencije na eno lokacijo, pri čemer se pričakuje, da bosta odločitve o izselitvi javnega subjekta, ki trenutno zaseda prostore, in ponudba za pridobitev najemne pogodbe s strani agencije, sprejeti do marca 2020. V skladu z načrtom naj bi se agencija preselila v nove prostore do aprila 2021.

Organi napredujejo pri številnih ključnih projektih, ki povečujejo zmogljivost agencije, in pripravljajo ambicioznejši načrt za boj proti tihotapljenju. Trenutno poteka delo v zvezi z informacijskim sistemom za celoten sistem pobiranja (posebna zaveza za sredino leta 2021) in „vzorčnim uradom za pobiranje davkov“, medtem ko načrti za uvedbo elektronskega izdajanja računov v letu 2020 napredujejo. Organi načrtujejo tudi okrepitev operativnega koordinacijskega centra, ki je bil ustanovljen kot programska zaveza za boj proti tihotapljenju in za koordinacijo med ustreznimi službami. Zmogljivosti centra so se nedavno zmanjšale, ker napotitve zaposlenih niso bile podaljšane. Primarna zakonodaja za ureditev tega vprašanja naj bi bila sprejeta v kratkem. Organi načrtujejo povečanje članstva v usmerjevalnem odboru centra na ravni namestnikov ministrov in guvernerja agencije, kar bi privedlo do

učinkovitejše koordinacije. Center bo operativno ostal del strukture agencije, njegove skupne zmogljivosti pa se bodo okrepile.

Organi so ponovno odprli shemo obročnega odplačevanja prispevkov za socialno varnost v 120 obrokih za tiste, ki so izpadli iz sheme, kar je vzbudilo nekatere pomisleke glede verodostojnosti zaveze organov, da bodo opustili prakso omogočanja dolgotrajnih *ad hoc* shem obročnega plačevanja. Organi so trdili, da so številni dolžniki neprostoovoljno izpadli iz sheme zaradi napak v informacijskem sistemu. Vendar se zdi sprejeta pravna določba, ki je omogočila ponovni vstop v shemo do konca maja 2020, nesorazmerno velikodušna, tako glede dolžine obdobja za ponovni vstop kot tudi glede upravičenosti, saj lahko ponovno vstopijo tudi dolžniki, ki dejansko niso spoštovali pravil. Zato je dobrodošlo, da so organi predložili spremembo tega zakona, ki bo skrajšala obdobje do konca marca 2020 in omejila tudi upravičenost do ponovnega vstopa.

Obseg neto zaostalih plačil je ob koncu leta 2019 dosegel 1,2 milijarde EUR, kar je 220 milijonov EUR nad ciljem iz načrta za plačilo zaostalih plačil iz oktobra 2019 (stalna zaveza). V primerjavi z avgustom 2019 se je obseg neto zaostalih plačil zmanjšal za 50 milijonov EUR. Za večino zaostankov so krive neučinkovitost pri poravnavi pokojninskih zahtevkov in napake pri točnem računanju neto stanja zamud pri pokojninskih zahtevkih. Nekatere vrzeli v primerjavi s ciljem so bile ugotovljene tudi pri zaostalih plačilih države in lokalne uprave. V pripravi so dodatni ukrepi, ki se osredotočajo zlasti na zaostala plačila pri pokojninskih zahtevkih, in nekateri so se že začeli izvajati. Ukrepi vključujejo več zakonodajnih sprememb za ureditev nekaterih zaostalih plačil, natančnejše spremljanje, dodatno usposabljanje in izmenjavo najboljših praks. Organi ostajajo zavezani načrtu za poplačilo zaostalih plačil iz oktobra 2019 in pričakujejo, da bo mogoče doseči ciljno poravnavo še nerešenih pokojninskih zahtevkov do sredine leta 2021.

Medtem ko se neto stanje zaostalih plačil zmanjšuje, se še naprej ustvarjajo nova, kar kaže na slabosti v plačilni verigi in funkcijah notranjega nadzora. V okviru vzpostavitve pravočasnih plačilnih verig je pomanjkanje učinkovitih mehanizmov notranjega nadzora še vedno razlog za zaskrbljenost in dejavnik, ki upočasnjuje obdelavo plačil, zlasti pri subjektih, pri katerih so bile predhodne revizije, ki jih je izvedlo računsko sodišče, nedavno postopno ukinjene. Sodišče izvaja obširno raziskavo o tej zadevi v celotni javni upravi, da bi do konca tekočega leta pospešilo vzpostavljanje učinkovitih sistemov notranjega nadzora in po potrebi zagotovilo nadaljnje smernice. Glavni računovodski urad se je zavezal, da bo preučil priporočila za racionalizacijo plačilne verige z nedavnim projektom tehnične podpore, ki jo je zagotovil Mednarodni denarni sklad, in po potrebi sprejel ukrepe za ublažitev.

Vzpostavljen je bil okvir za spremljanje denarnih sredstev v okviru zakladniškega sistema sektorja država, izvaja pa se tudi pilotni projekt za napovedovanje denarnih sredstev (oba ukrepa sta posebni zavezi za konec leta 2019). Vsi pomembni subjekti sektorja država so odprli račune pri Banki Grčije in jih uporabljajo za prejemanje državnih nepovratnih sredstev ali subvencij. Nekateri mali subjekti k shemi še niso pristopili, vendar namerava splošni računovodski urad v kratkem sprejeti ukrepe, da se zagotovi polna vključenost. Konec leta 2019 se je začel pilotni projekt za napovedovanje denarnih sredstev, katerega cilj je priprava strategije za uvedbo napovedovanja denarnih sredstev v preostalih subjektih do oktobra 2020. Projekt bo zaradi svoje kompleksnosti ocenjen na podlagi vmesnega poročila, ki ga je treba pripraviti do konca marca, in osnutka strategije za njegovo uvedbo do konca aprila.

Izvajanje enotnega kontnega načrta, ki je posebna zaveza za centralno upravo do sredine leta 2021, na splošno napreduje, vendar njegovo izvajanje v celotni centralni državi, vključno s proračunom za javne naložbe, ostaja izziv. Struktura upravljanja projekta enotnega kontnega načrta je bila znatno okrepljena in zdaj velja za široko orodje za upravljanje javnih financ, ki zajema javna naročila in izdajanje e-računov. Vendar polno izvajanje enotnega kontnega računa v proračunu za javne naložbe ne kaže zadostnega napredka. Spremenjeni načrt organov bo zahteval nadaljnje delo, zlasti glede izvajanja enotnega kontnega načrta v fazi načrtovanja proračuna ob popolnem spoštovanju načela računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka.

SOCIALNO VARSTVO

Čeprav so socialne razmere še vedno problematične, naj bi se še naprej izboljševale, in sicer zaradi skupnega učinka gospodarskega okrevanja in reform socialnega varstva, ki so bile izvedene v zadnjih letih. Sprejeti so bili pomembni ukrepi za izboljšanje učinkovitosti, uspešnosti in ustreznosti sistema socialnega varstva: uvedba sistema zajamčenega minimalnega dohodka in stanovanjskega dodatka. V skladu z najnovejšimi razpoložljivimi podatki se je delež ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, med letoma 2017 in 2018 zmanjšal s 34,8 % na 31,8 %, medtem ko se je odstotek resne materialne prikrajšanosti zmanjšal z 21,1 % na 16,7 %. Medtem ko stanovanjski dodatek zagotavlja podporo za stroške najema za ranljiva gospodinjstva, ni nobene podobne, stalne podpore za ranljive lastnike stanovanj s hipoteko⁽⁷⁾. Dokončanje reforme sistema invalidnin in pregled sistema subvencij za lokalni javni prevoz bi lahko dodatno izboljšala učinkovitost sistema socialnega varstva.

Organi pripravljajo prilagoditve pokojninske zakonodaje za uskladitev z odločbo Državnega sveta iz leta 2019. Prilagoditve bodo vključevale višje odmerne stopnje za delovno dobo, daljšo od 30 let, nov sistem prispevkov za socialno varnost za samozaposlene in vrnitev dodatnih pokojnin, katerih znižanje je bilo ocenjeno kot neustavno, na raven pred letom 2014. Zvišanje obrestnih mer bo dodatno povečalo velikodušnost sistema za osebe z daljšo delovno dobo, kar bo povzročilo visoke povprečne nadomestitvene stopnje po evropskih standardih. V zvezi s prispevki za socialno varnost nameravajo organi ukiniti povezavo med prispevki, ki so jih vplačali samozaposleni, in njihovimi prijavljenimi dohodki, hkrati pa povečati minimalni izplačani znesek. Predvideni učinek novih ukrepov znaša manj kot 0,5 % BDP, organi pa jih nameravajo financirati s preusmeritvijo (dela) sredstev za 13. pokojnino, ki je bila ponovno uvedena leta 2019. Preostali del proračuna, ki je bil prej dodeljen 13. pokojnini, se bo uporabil za kritje stroškov zdravstvenih politik in socialnega varstva, kjer bi lahko na primer podprl povečanje zajamčenega minimalnega dohodka v okviru sheme socialno-solidarnostnega dohodka ali uvedbo stalnega nadomestila za ranljive lastnike stanovanj s hipoteko.

Organi so pripravili akcijski načrt za odpravo zamud pri vzpostavljanju enotnega sklada za socialno varnost, kar je posebna zaveza za sredino leta 2020. V prihodnjih mesecih se bo začel izvajati ambiciozen akcijski načrt za digitalizacijo enotnega sklada za socialno varnost, ki bo namenjen poenotenju informacijskih sistemov vseh prejšnjih skladov in digitalizaciji služb s časovnim okvirom do konca leta 2020 oziroma sredine leta 2021.

⁽⁷⁾ Trenutno je v veljavi sistem zaščite primarnih prebivališč po zakonu o insolventnosti gospodinjstev (Katseli), ki torej zajema le nedonosne hipoteke in bo prenehal veljati konec aprila 2020.

Organi so napovedali tudi odločitev, da bo dodatni pokojninski sklad vključen v enotni sklad za socialno varnost, da bi se izboljšala učinkovitost.

Ponovno so se začeli izvajati upravni postopki za izterjavo sredstev (stalna obveznost), pripravljajo pa se tudi ukrepi za omejitev višine zneskov za vračilo izterjanih sredstev. Izterjava sredstev za farmacevtske izdelke je v teku (v okviru programa obročnega odplačevanja v 120 obrokih, ki je bil uveden leta 2019), za zasebne klinike in druge ponudnike pa se bo začela kmalu. Vse večji zneski izterjave, zlasti za farmacevtske izdelke, vzbujajo zaskrbljenost. Organi nameravajo okrepiti prizadevanja za izvajanje obveznih protokolov za izdajanje receptov / zdravljenje, katerih cilj je omejiti neprimerno predpisovanje zdravil, in okrepiti svoje zmogljivosti pri pogajanjih o cenah farmacevtskih izdelkov, zlasti za draga zdravila. Evropske institucije spodbujajo organe, naj razmislijo o vključitvi elementa delitve tveganj v sistem za izterjavo sredstev in zagotovijo ustreznost bolnišničnih proračunov glede na potrebe prebivalstva po zdravstveni oskrbi.

Po napovedanem preoblikovanju celovite mreže enot primarne zdravstvene oskrbe, tj. zaveza za sredino leta 2020, se ponovno kaže napredek pri vzpostavljanju sistema. V skladu z revidirano strategijo bo preostalih 120 lokalnih zdravstvenih enot („TOMY“) začelo delovati v prostorih obstoječih zdravstvenih centrov. Kljub temu se celovita uvedba primarne zdravstvene mreže še naprej sooča z obsežnimi ozkimi grli, med drugim pri zaposlovanju potrebnega števila družinskih zdravnikov, ter nepopolno obvezno registracijo in nadzorno vlogo. Dokončanje mreže s polno pokritostjo prebivalstva do sredine leta 2020 ne bo mogoče, vendar nova strategija obravnava nekatere ključne vzroke dosedanjih zamud, organi pa so prepričani, da bodo lahko do konca leta 2020 zaključili popolno uvedbo, vključno z nadzorno funkcijo in funkcijo napotitve.

Doseganje cilja 30 % centraliziranega javnega naročanja, kar je posebna zaveza do sredine leta 2020, bo predstavljalo izziv, vendar lahko načrtovana uvedba decentraliziranega javnega naročanja na regionalni ravni pospeši ta proces. Organi so predložili revidirano strategijo za centralizirano javno naročanje, hkrati pa so novi osrednji organ za javno naročanje v zdravstvu preoblikovali v pravni subjekt zasebnega prava. Nova strategija predvideva decentralizirano naročanje na regionalni ravni, zaradi česar bi morali biti postopki upravno manj zamudni, razpisni postopki hitrejši, priložnosti za prijavo pa večje. Organi načrtujejo boljšo uporabo orodja za opazovanje cen, da bi zagotovili, da se vsa neučinkovita poraba, ki bi jo bilo mogoče preprečiti, čim prej odpravi.

Reforma okvira za invalidnine, tj. posebna zaveza za sredino leta 2019, napreduje, vendar z znatnimi zamudami zaradi tehničnih težav, ki so zunaj nadzora organov. Novo metodologijo bi bilo treba razviti na podlagi ocene pilotnega projekta, katerega končna različica še ni pripravljena. Organi so se dogovorili, da bodo do aprila 2020 predložili nov revidiran časovni načrt za nacionalno uvedbo pilotnega projekta, v katerem bodo upoštevane težave, opredeljene v osnutku ocenjevalnega poročila. Organi so napovedali, da nameravajo pregledati celoten sklop nadomestil in storitev za invalide, da bi okrepili zagotavljanje storitev in prejemkov v naravi.

Ocena sistema subvencij za lokalni javni prevoz, ki je posebna zaveza za konec leta 2019, naj bi bila dokončana do konca aprila 2020. Do zamude je prišlo zaradi številnih različnih upravičencev (te vrste subvencij prejema deset različnih skupin prebivalstva) in vključenosti več različnih ministrstev.

FINANČNA POLITIKA

Po odpravi kapitalskih kontrol septembra 2019 se je bančni sektor še naprej krepil, vendar preostala tveganja in izzivi ostajajo visoki. Domače vloge so se še naprej povečevale, s čimer se je dodatno okrepila likvidnost grških bank. Dobičkonosnost bank kaže znake okrevanja, vendar ostaja nizka. Banke izpolnjujejo svoje kapitalske zahteve, vendar je kapitalska struktura v veliki meri odvisna od sredstev, povezanih z državo, zlasti zaradi visoke stopnje odloženih davčnih odbitkov. Leta 2019 se je ob nadaljnjem znižanju posojilnih obrestnih mer neto posojanje bank nefinančnim družbam še izboljšalo, medtem ko je rast posojil gospodinjstvom ostala negativna.

Hitrost zmanjševanja obsega nedonosnih posojil se je v letu 2019 povečala, vendar je delež teh posojil še vedno zelo visok. Obseg nedonosnih posojil se je konec septembra 2019 zmanjšal na 71,2 milijarde EUR, kar pomeni zmanjšanje za 36 milijard EUR od najvišje vrednosti marca 2016 in predstavlja 42,1 % vseh potrošniških posojil. Do zdaj so bili prodaja in odpisi glavni vzrok za zmanjšanje obsega nedonosnih posojil, notranja zmogljivost bank za reševanje nedonosnih posojil pa je še naprej zelo omejena.

Z uspešnim in hitrim izvajanjem sheme Hercules za zaščito sredstev bi se lahko pospešilo zmanjševanje obsega nedonosnih posojil štirih sistemskih bank. Shema se bo izvajala 18 mesecev, pri čemer so predvidena državna jamstva v višini največ 12 milijard EUR. Vse štiri sistemske banke so izrazile zanimanje za sodelovanje v shemi in trenutno posodabljaajo svoje strategije za zmanjšanje obsega nedonosnih posojil. Zdaj je poudarek na uspešnem in pravočasnem izvajanju sheme.

Organi si prizadevajo za reformo sedanjega razdrobljenega insolvenčnega okvira, in sicer na način, ki bo prispeval k uspešnemu zmanjšanju zasebnega in javnega dolga v bližnji prihodnosti, hkrati pa pospešil izvajanje in povečal učinkovitost obstoječih orodij za reševanje nedonosnih posojil. V nadaljevanju opisani ukrepi se spremljajo in ocenjujejo v okviru okrepljenega nadzora kot del **stalne zaveze** za „nadaljnje izvajanje reform, namenjenih ozdravitvi bančnega sistema, vključno s prizadevanji za reševanje nedonosnih posojil“:

- **uskladitev insolvenčnega okvira:** nadaljuje se pripravljalno delo v zvezi z usklajevanjem in povezovanjem ureditev insolventnosti podjetij in fizičnih oseb, novi okvir pa naj bi bil sprejet do konca aprila 2020. Ne glede na izvajanje novega okvira se bo do konca aprila iztekla shema za zaščito primarnih prebivališč. Novi sistem naj bi med drugim obravnaval trenutne zakonske ovire pri obravnavanju pretirane zadolženosti in zapletenosti postopkov obstoječih okvirov ter spodbujal sodelovanje med upniki. Organi razmišljajo o oblikovanju okvira, ki bi prvotno temeljil na predhodni sodni poravnavi, podprti z elektronskimi sredstvi, da bi se doseglo sporazumno prestrukturiranje dolga. Uspešno izvajanje novega okvira bo odvisno predvsem od učinkovite pospešitve in optimizacije sodnih postopkov v primeru insolventnosti. Organi so pripravili predhodni osnutek zakona, ki je do nadaljnje priprave v postopku ocenjevanja in posvetovanja z institucijami;
- **zmanjšanje zaostankov pri zadevah v zvezi z insolventnostjo gospodinjstev:** konec decembra 2019 je bilo nerešenih več kot 86 000 zadev v zvezi z insolventnostjo gospodinjstev, kar je za približno 50 % nad ciljem ob koncu leta, ki zato najverjetneje ne bo dosežen. Do konca decembra 2019 je bil predviden celovit akcijski načrt za pospešitev zmanjšanja zaostankov pri zadevah v zvezi z insolventnostjo

gospodinjstev. Organi so se zdaj zavezali, da ga bodo predstavili do konca marca 2020. Načrt naj bi uporabljal različne tehnike za realno skrajšanje obdobja med vložitvijo zadeve in obravnavo na sodišču ter olajšal preverjanje upravičenosti predloženih dokazov. V zvezi s tem je pomembno opozoriti, da so organi predložili tudi osnutek zakonodajnega predloga za zagotavljanje usposabljanja sodnikom nižjih sodišč, ki obravnavajo zadeve v zvezi z insolventnostjo gospodinjstev;

- **zmanjšanje zaostankov pri vpoklicanih državnih jamstvih:** organi so okrepili svoja prizadevanja in se zavezali, da bodo pospešili izvajanje akcijskega načrta za zmanjšanje še vedno znatnih zaostankov pri vpoklicanih jamstvih. V posodobljenem načrtu je predvidena obravnava vseh trenutno vpoklicanih jamstev za posojila podjetjem do konca leta 2022, za posojila fizičnim osebam pa do konca leta 2023. Plačilo terjatev naj bi sledilo takoj po pregledu vsake terjatve, razen (i) terjatev, ki so predmet sodnih postopkov in jih ni mogoče plačati pred zaključkom sodnih postopkov, in (ii) primerov, v katerih morajo upniki zagotoviti dodatno dokumentacijo. V takih primerih naj bi bila plačila izvršena v enem letu po obravnavi terjatve in v celoti zaključena do konca leta 2025. Fiskalni stroški predvidenega zmanjšanja zaostankov naj bi bili vključeni v posodobitev srednjeročne fiskalne strategije za leto 2020. Z izvršitvijo znatnega obsega plačil že v letu 2020 in vidnimi rezultati do sredine leta ter z nadaljnjim proučevanjem načinov za obravnavo jamstev, predvidenih za leto 2024, že v letu 2023 bi se povečala učinkovitost akcijskega načrta in poslalo pravo sporočilo v zvezi s prihodnjimi plačili države v finančni sistem;
- **zaščita primarnih prebivališč:** shema za zaščito primarnih prebivališč z državno subvencijo, ki je bila uvedena za pomoč dolžnikom pri odplačevanju hipotekarnih posojil, se še vedno ne uporablja dovolj, organi pa so ponovno potrdili zavezo, da se bo zaščita iztekla konec aprila 2020;
- **e-dražbe:** celovita analiza razlogov, ki trenutno ovirajo visoko stopnjo uspešnosti e-dražb, vključno s predlogom z morebitnimi zakonodajnimi ukrepi, do zdaj še ni bila izvedena. Organi se zavedajo ovir, zaradi katerih so e-dražbe, ki jih izvajajo banke, da bi unovčile svoje zavarovanje, pogosto neuspešne, in se zavezujejo k izvedbi ukrepov za preprečevanje primerov postopkovne zlorabe, zlasti z oblikovanjem učinkovitega postopkovnega mehanizma za obravnavo zahtev za prilagoditev cen;
- **druge pobude:** evropske institucije pozdravljajo dejstvo, da je bila ugodna davčna obravnava odpisov posojil, ki je prenehala veljati konec leta 2018, ponovno uvedena, saj se bodo s tem povečale spodbude za prestrukturiranje dolgov. Organi so zaključili oceno izvajanja prenovljenega zakonika o civilnem postopku, katerega cilj je povečati učinkovitost sodnih postopkov in pospešiti obravnavo primerov na civilnih sodiščih, ter naj bi zaključili pripravo in morebitne predloge za sprejetje zakonodaje za prihodnje izboljšave do sredine julija 2020.

Grški sklad za finančno stabilnost je še naprej izvrševal svoje lastniške pravice v štirih sistemskih bankah. V zadnjem obdobju poročanja se je sklad osredotočal na izboljšanje upravljanja bank, ocenjevanje njihovih poslovnih modelov in napredek pri izvajanju svoje strategije izstopa. Razprave med skladom in ministrstvom za finance o morebitni vključitvi organov v končno fazo odprodaje sredstev ter pravni zaščiti za upravne organe in uslužbenice sklada se še niso zaključile. Ohranitev neodvisnosti sklada je še naprej temelj procesa za ponovno vzpostavitev zdravega bančnega sektorja.

TRG DELA, PROIZVODNI TRGI IN KONKURENČNOST

Organi pripravljajo novo nacionalno strategijo za rast. Nova strategija bo imela koristi od prispevkov strokovne skupine na visoki ravni⁽⁸⁾ in naj bi bila zaključena do sredine leta 2020. Določala naj bi celovite in izvedljive srednjeročne prednostne naloge na področju reform, da bi se spodbudili izvoz in naložbe. Po sprejetju zakona o razvoju oktobra 2019 organi pripravljajo tudi sekundarno zakonodajo, ki je predpogoj za polno delovanje novega okvira.

Organi so se zavezali, da bodo pri letni posodobitvi minimalne plače zaščitili konkurenčnost in upoštevali zahtevo grške zakonodaje po zaščiti kupne moči. S pomočjo projekta Evropske komisije za tehnično podporo, ki ga izvaja Svetovna banka, se pripravlja naknadna ocena zadnjega povišanja minimalne plače in ukinitve subminimalne plače za mlade, ki je bila izvedena februarja 2019. Po tej naknadni oceni, posvetovanjih s socialnimi partnerji in priporočilih neodvisnega strokovnega odbora naj bi vlada junija 2020 določila novo raven minimalne plače. V skladu s pravnim okvirom bi morala ta temeljiti na analizi splošnih ekonomskih razmer in pristnem dialogu s socialnimi partnerji.

Organi so zaključili izvajanje akcijskega načrta za obdobje 2017–2019 za boj proti neprijavljenemu delu, kar je posebna zaveza za konec leta 2019, in zdaj pripravljajo nadaljnje ukrepe. Prejšnji akcijski načrt je spodbujal celosten pristop k neprijavljenemu delu, vključno z ukrepi za okrepitev sodelovanja med različnimi institucijami in izboljšanje zmogljivosti za odkrivanje neprijavljenega dela. Organi zdaj pripravljajo nadaljnje ukrepe na podlagi tega akcijskega načrta.

Organi so pripravili akcijski načrt za razširitev novega modela izvajanja za aktivne politike trga dela po vsej državi in tako napredovali pri dokončanju uvedbe sistema socialno-solidarnostnega dohodka, kar je posebna zaveza za konec leta 2019. Cilj posodobljenega akcijskega načrta je strateško osredotočanje na spodbujanje dolgoročne in trajnostne rasti zaposlovanja s celostnim in usmerjenim pristopom. Po začetnem pilotnem projektu naj bi se novi model izvajanja pred morebitno uvedbo na nacionalni ravni razširil na tri druge regije.

Organi so začeli izvajati ambiciozen načrt za celovito reformo izobraževanja. Načrt presega zaveze, dane Euroskupini, ter je pomemben za makroekonomsko in socialno politiko, saj obravnava neskladja v znanju in spretnostih, krepi rast ter pomaga zmanjševati revščino in izboljševati socialne razmere. Reforme se osredotočajo na izzive, kot so povečanje kakovosti javnih šol, nadgradnja poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter povečanje kakovosti visokošolskih ustanov za obravnavanje vrzeli v znanjih in spretnostih⁽⁹⁾. Cilj novega zakona o visokošolskem izobraževanju je nadgraditi ocenjevanje in akreditacijo visokošolskih ustanov ter financiranje univerz povezati z uspešnostjo, poleg tega pa je v pripravi tudi več

⁽⁸⁾ Skupino sestavljajo priznani strokovnjaki, predseduje pa ji prejemnik Nobelove nagrade za ekonomijo Christopher Pissarides.

⁽⁹⁾ Grčija je glede na evropski indeks spretnosti ena od najmanj uspešnih držav članic EU, kar zadeva usklajenost znanj in spretnosti, saj ima eno od najvišjih stopenj previsoke usposobljenosti diplomantov s terciarno izobrazbo (31,6 %), in neusklajenosti kvalifikacij med državami članicami EU. To potrjujejo tudi najnovejši rezultati preverjanja znanja PISA, v skladu s katerimi je Grčija znatno pod povprečjem OECD na področju pismenosti, matematike in naravoslovja. Kar zadeva digitalno izobraževanje, se zdi, da ima le 46 % oseb, starih med 16 in 74 let, vsaj osnovne digitalne spretnosti, medtem ko 31 % nima nobenih digitalnih spretnosti (povprečje EU: 17 %). Ti izzivi so poudarjeni tudi v poročilu Komisije o Grčiji za leto 2020, sprejetem 26. februarja 2020 vzporedno s tem poročilom (COM(2020) 507).

sprememb obveznega izobraževanja, vključno z izvajanjem obveznega dveletnega predšolskega programa.

Napredek na področju gospodarske diplomacije in olajševanja trgovine, ki naj bi prispeval k povečanju izvoza Grčije, je bil oviran zaradi nepopolne institucionalne ureditve. Zakonodaja, ki razširja mandat in odgovornosti ministrstva za zunanje zadeve na področju gospodarske diplomacije, je bila odložena in naj bi bila zaključena marca 2020, sama strategija pa naj bi bila pripravljena do aprila 2020. Vzpostavitev trdne pravne podlage za enotni organ in prilagoditev medinstitucionalnih struktur sta predpogoja, da lahko organi dosežejo sinergije in skladnost politik na tem področju.

Kljub določenim zamudam, ki so večinoma posledica dejavnikov, na katere organi niso mogli vplivati, delo v zvezi z licenciranjem naložb v veliki meri poteka dobro, organi pa so še naprej zavezani dokončanju reforme v dogovorjenih rokih. Organi so okrepili upravno zmogljivost zadevne službe, ki usklajuje reformo, in so prek Evropske komisije zagotovili nadaljnjo tehnično podporo v zvezi s preostalim delom. Podpis pogodbe o naročilu informacijskega sistema, ki je prvi korak k popolni uporabi informacijskega sistema (posebna zaveza za konec leta 2019), je bil preložen zaradi zapleta, ki je nastal pri razpisnem postopku in na katerega organi niso mogli vplivati. Delo v zvezi z izvajanjem zakona o okviru inšpekcijskih pregledov (posebna zaveza za sredino leta 2020) kljub določenim zamudam napreduje. Organi so še naprej zavezani, da kljub določenim zamudam pravočasno izpolnijo posebno zavezo za sredino leta 2020 v zvezi s poenostavitvijo postopkov za izdajo licenc v preostalih gospodarskih sektorjih.

Cilj organov je zaključiti revizijo klasifikacije motenj do sredine leta 2020, tj. precej pred rokom za posebno zavezo za sredino leta 2021, pri čemer si prizadevajo tudi za nadaljnje ukrepe za izboljšanje okvira za izdajo licenc na področju okolja in okvira inšpekcijskih pregledov. Organi so podpisali pogodbo s tehničnim svetovalcem za podporo pri usklajevanju klasifikacije motenj s sistemom okoljske klasifikacije, da bi se do sredine leta 2020 sprejela ustrezna sekundarna zakonodaja. Dodatni koraki v pripravi za izboljšanje okvira za izdajo licenc vključujejo poenostavitev postopka za obnovitev in spremembo okoljskih dovoljenj, certificiranje zunanjih okoljskih ocenjevalcev, reorganizacijo upravnega okvira za inšpekcijske preglede in certificiranje zunanjih inšpektorjev. Slednje bi bilo pomembno za odpravo trenutnih pomanjkljivosti okvira za izvrševanje. Organi pregledujejo tudi nekatere določbe, ki jih je sprejela prejšnja vlada, da bi odkrili morebitna odstopanja od načel reforme licenciranja naložb in do septembra 2020 sprejeli potrebne zakonodajne spremembe. S trenutnimi prizadevanji in okrepljeno vlogo zadevne službe, ki koordinira to reformo v okviru pregleda prihodnje zakonodaje, bi se zagotovila kontinuiteta te reforme.

Kataster na splošno dobro napreduje, vendar je bilo treba roke prilagoditi glede na predhodno nastale zamude. Težava z zapoznelimi prijavami nepremičnin, ki je upočasnila katastrsko kartiranje, je bila v veliki meri rešena in na večini področij se lahko začne naslednja faza kartiranja. Vendar je bilo treba zaradi predhodno nastalih zamud spremeniti časovni načrt za kataster, da bi se na verodostojen način posodobile časovnice in vmesni koraki. Tako je bil rok za dokončanje katastrskega kartiranja prestavljen s sredine leta 2021 na maj 2022 (z vmesnimi mejniki). Za projekt obstaja splošen zagon, organi pa izkazujejo veliko mero odgovornosti in zagotavljajo trdno podlago za dokončanje projekta. Na institucionalni ravni nameravajo organi čim prej odpreti regionalne urade po vsej Grčiji in jih pooblastiti za odprtje predvidenih lokalnih poduradov, da bi se pospešil napredek pri popolni ustanovitvi katastrske agencije (posebna zaveza za sredino leta 2020).

Napredek pri izpolnjevanju zavez Grčije glede trga energije se je nadaljeval, in sicer z začetno predložitvijo spremenjenih predlogov, katerih namen je odpraviti pomisleke v zvezi z monopoli do popolne opustitve proizvodnje iz lignita, ter pripravo splošne strategije za energijo in podnebje. To pomeni napredek pri reševanju odprtih vprašanj v zvezi s konkurenco, povezanih s privilegiranim dostopom javne družbe za oskrbo z električno energijo do proizvodnje iz lignita, ter pri spoštovanju sklepa Komisije in sodb Sodišča. Z odpravljanjem dolgoletnih izkrivljanj na veleprodajnem trgu (vključno z rešitvami za izpolnitev protimonopolne zaveze, ki bo zdaj zajemala **posebno zavezo za konec leta 2019**, s sprejetjem dodatnih ukrepov za energetske sektor) se bo povišala stopnja konkurence na grškem trgu z električno energijo, poleg tega pa se bodo postavili temelji za nadaljnje naložbe in pomoč Grčiji pri reformi energetskega sektorja. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Grčija decembra 2019 v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov sprejela nacionalni energetski in podnebni načrt, s čimer je prehitela nekatere druge države članice. V načrtu je opisana njena energetska strategija do leta 2030, ki temelji na zgodnji razgradnji elektrarn na lignit, vključuje pa tudi ambiciozne cilje glede povečanja proizvodnje energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti ter zmanjšanja emisij CO₂. Za obvladovanje socialnih izzivov prehoda se spodbuja tesno sodelovanje s Komisijo, med drugim tudi v okviru naložbenega načrta za evropski zeleni dogovor in mehanizma za pravični prehod.

Izvajanje ciljnega modela za trg z električno energijo, kar je posebna zaveza, preložena na sredino leta 2020, v veliki meri napreduje v skladu s časovnim razporedom. Od zadnjega poročila je Grčija dosegla napredek, na primer z odobritvijo pravilnika za kliring na promptnih trgih. Skoraj vsa preostala tehnična pravila so bila predložena regulativnemu organu v odobritev. Opravljeno je bilo nadaljnje delo za zagotovitev, da bo lokalni trg po začetku delovanja promptnega trga čim prej povezan z bolgarskim in italijanskim trgom.

GRŠKA DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE PREMOŽENJA IN DELEŽEV

Delo grške družbe za upravljanje premoženja in deležev na ključnih področjih, ki jih zajemajo zaveze Euroskupini, se nadaljuje. Od objave četrtega poročila o okrepljenem nadzoru novembra 2019 je bil dosežen napredek pri izboljšanju korporativnega upravljanja v podjetjih v državni lasti (vključno s pregledi odborov in politikami prejemkov). Poleg tega se grška družba za upravljanje premoženja in deležev vse bolj osredotoča na operativne izboljšave v podjetjih v državni lasti. Ključni izziv v zvezi s tem bo učinkovita odprava znatnih operativnih in finančnih težav družbe Hellenic Post ter sodelovanje z organi za financiranje načrta prestrukturiranja v skladu z okvirom EU za državne pomoči. Organi so pokazali močno zavzetost in podporo pomembnemu delu, ki ga opravlja grška družba za upravljanje premoženja in deležev. Za vsa podjetja je bil vzpostavljen mehanizem za usklajevanje med organi in grško družbo za upravljanje premoženja in deležev, mandati osmih podjetij so bili dokončani in predloženi odboru kabineta ministrov, delo v zvezi s posodobitvijo ministrskih smernic pa poteka. Grška družba za upravljanje premoženja in deležev še naprej izvaja svoj strateški načrt (**stalna zaveza**) in spremlja ključne kazalnike uspešnosti, ki jih je določila za svoja odvisna podjetja. Ključni izziv ostaja doseganje celotnega potenciala nepremičninskega portfelja v okviru družbe za javno premoženje, medtem ko naj bi bil pregled prenosa dodatnih nepremičnin kmalu dokončan. Prenos olimpijskega atletskega centra (OAKA), kar je bila posebna zaveza za konec leta 2018, bo odložen zaradi praktičnih zapletov, ki so glede na status nepremičnine neizogibni.

Organi so ohranili zagon pri privatizaciji, kot je razvidno iz dobrega napredka pri več transakcijah. Nadaljnja prizadevanja bodo ključnega pomena za uspeh projektov. Kot je bilo

navedeno v prejšnjih poročilih, so na časovni razpored vodilnih projektov v nadaljevanju vplivale zamude ali dejavniki, na katere organi večinoma niso mogli vplivati. Organi na splošno še naprej napredujejo pri izvajanju razvojnega načrta za premoženje (**stalna zaveza**). Zlasti kar zadeva:

- **družbo Hellinikon (posebna zaveza za konec leta 2018):** medtem ko bi lahko bil razpisni postopek za podelitev licence za igralnico odložen zaradi dejavnikov, na katere vlada ne more vplivati, si organi prizadevajo, da bi izpolnili druge odločilne pogoje za transakcijo. Sprejeli so sekundarno zakonodajo o metropolitanskem parku ter razdeljenih območjih za razvoj in urbanizacijo, dosežen pa je bil tudi dogovor med vsemi udeleženi stranmi glede razdelitve območja Hellinikon. Organi sprejemajo tudi ukrepe za rešitev še zadnjih nerešenih vprašanj v zvezi s premestitvijo preostalih javnih in zasebnih uporabnikov ter legalizacijo in rušenjem stavb;
- **marino Alimos (posebna zaveza za sredino leta 2019):** grško računsko sodišče je 26. junija 2019 potrdilo razpisni postopek. Zamuda pri finančnem zaključku transakcije je predvsem posledica časa, ki so ga banke potrebovale za postopek skrbnega pregleda, ki je potreben pri financiranju transakcije;
- **družbo Hellenic Petroleum (posebna zaveza za sredino leta 2019):** po neuspešni načrtovani prodaji večinskega deleža je pri finančnem zaključku posledično prišlo do velikih zamud. Spremenjeno strukturo in časovni razpored bi bilo treba določiti na podlagi tega, kaj zagotavlja najboljšo gospodarsko in strateško vrednost za Grčijo. Organi se še niso dogovorili o pristopu, okviren časovni razpored pa se pričakuje do marca 2020;
- **prodajo 30 % mednarodnega letališča v Atenah (posebna zaveza za konec leta 2019):** razpisni postopek poteka dobro. Upravni odbor grškega sklada za razvoj premoženja (TAIPED) je 31. januarja 2020 sklenil, da devet naložbenih strank lahko preide na fazo zavezujočih ponudb, s čimer se je ta faza dejansko začela. Finančni zaključek transakcije se pričakuje pred koncem leta;
- **javno družbo za prodajo plina (posebna zaveza za konec leta 2019):** novembra 2019 je bila sprejeta potrebna zakonodaja za delno razdružitve javne družbe za prodajo plina in prodajo celotnega deleža sklada za razvoj premoženja v družbi (tj. 65 %). Mednarodni razpisni postopek za infrastrukturo enoto javne družbe za prodajo plina se je začel 9. decembra 2019, pri čemer sklad za razvoj premoženja in družba Hellenic Petroleum delujeta kot soprodajalca (ki ponujata 100 % osnovnega kapitala infrastrukturne enote javne družbe za prodajo plina). Mednarodni razpisni postopek za prodajo 65 % osnovnega kapitala komercialne enote javne družbe za prodajo plina se je začel 23. januarja 2020;
- **avtocesto Egnatia (posebna zaveza za konec leta 2019):** za dolgoročno koncesijo za avtocesto Egnatia so značilne sistematčne zamude in težave, kar kaže na pomanjkanje odgovornosti. Organi so poudarili svojo trdno zavezanost nadaljevanju transakcije. Od zadnjega poročila o okrepljenem nadzoru so začele delovati tri čelne cestninske postaje, institucijam pa je bil predložen podroben časovni načrt s posebnim časovnim razporedom za izvedbo vseh potrebnih ukrepov do maja 2020. Izvajanje časovnega načrta se je že začelo in bo ključnega pomena za nadaljnji napredek in

pravočasno sprejetje vseh potrebnih ukrepov pred spremenjenim rokom za predložitev zavezujočih ponudb 26. junija 2020;

- **regionalna pristanišča (posebna zaveza za konec leta 2019):** organi so naklonjeni zagotavljanju fleksibilnosti pri izbiri strukture privatizacijske transakcije (tj. podkoncesija, prodaja lastniškega kapitala), da se lahko za vsako pristanišče izbere najboljša struktura privatizacijske transakcije. Parlament je zadevno zakonsko spremembo sprejel 12. februarja, sklad za razvoj premoženja pa je začel zaposlovati zunanje svetovalce za prodajo lastniškega kapitala za štiri pristanišča.

JAVNA UPRAVA

Organi sprejemajo ukrepe za napredek pri digitalnem upravljanju, ki je med najnižje razvitimi v EU. Kljub določenim zamudam naj bi bila do marca 2020 dokončana nova „digitalna biblija“, v kateri bodo določeni projekti za javno upravo in ukrepi za povečanje splošne digitalne uspešnosti. Jasnost glede vlog in odgovornosti v upravi bo ključnega pomena za učinkovito izvajanje strategije. Napredek je bil dosežen pri pomembnih projektih, kot so vzpostavitev enotne platforme (gov.gr) za elektronske storitve, povečanje interoperabilnosti javnih sistemov ter poenostavitev in digitalizacija postopkov, ki jih uporabljajo državljani. Ena od prednostnih nalog za Grčijo je tudi nadaljnja poenostavitev postopkov, ki predstavljajo breme za podjetja.

Imenovanje stalnih sekretarjev v javni upravi napreduje, postopek izbire direktorjev pa se je ponovno začel. Po mnenju organov bi morala biti imenovanja na položaje stalnih sekretarjev zaključena do marca 2020, na položaje direktorjev pa do avgusta 2020. Ključno bo zagotoviti, da bodo načrtovane zakonske spremembe prihodnjih imenovanj direktorjev in vodij oddelkov zaščitile vlogo vrhovnega sveta za izbor javnih uslužbencev (ASEP) v postopku.

Organi so dosegli določen napredek pri vzpostavitvi odprtega izbirnega postopka za višje vodstvene položaje v subjektih javnega sektorja⁽¹⁰⁾, ki naj bi bil vzpostavljen do maja 2020. Izvajanje odprtega izbirnega postopka kot standardnega okvira za te pravne subjekte bo bistvenega pomena pri krepitvi njihovega strokovnega upravljanja in pošiljanju jasnega sporočila glede nadaljnje depolitizacije javne uprave. Če za nekatere subjekte ne bo veljal standardni okvir, bi bilo glede na posebne vloge javne politike upravičeno čim bolj omejiti izjeme na podlagi jasnih meril in zagotoviti, da okvir zagotavlja učinkovito upravljanje teh subjektov.

Organi so dosegli nadaljnji napredek pri razvoju strategije upravljanja človeških virov, večina digitalnih organigramov in opisov delovnih mest, kar je posebna zaveza za konec leta 2019, pa je zaključena. Kljub temu je še vedno treba v postopek v celoti vključiti nekatere velike subjekte (vključno s skladom za socialno varnost (EFKA) in skladom za zaposlovanje (OAED)), kar je prednostna naloga za organe, cilj pa je to dokončati do konca aprila 2020. Sistem mobilnosti in ocena uspešnosti sta bila trdno uveljavljena v celotni javni upravi, načrtovane pa so tudi prilagoditve za nadaljnje povečanje njune učinkovitosti. Organi so oktobra 2019 vzpostavili okvir, ki subjektom javnega sektorja omogoča, da povežejo vsakega zaposlenega s točno določenim opisom delovnega mesta, s čimer se vzpostavi

⁽¹⁰⁾ V Grčiji so ti organi javnega sektorja pravni subjekti javnega prava in pravni subjekti zasebnega prava.

povezava z enotnim plačilnim organom. Organi naj bi do aprila 2020 v celoti preverili skladnost s tem okvirom.

Organi nameravajo nadaljevati izboljševanje sistema za izbor osebja in določiti usklajen pristop k poenostavitvi sistema razvrščanja delovnih mest. Ustanovljen je bil odbor za pregled pooblastilnega zakona vrhovnega sveta za izbor civilnega osebja (ASEP), da bi se poenostavili in pospešili postopki zaposlovanja. Pri tem bi bilo pomembno, da bi se v okviru načrtovane reorganizacije vrhovnega sveta povečala tudi njegova zmogljivost za učinkovito izvajanje novih nalog, ki so mu bile dodeljene, kot je nadzor nad izborom upraviteljev v javni upravi.

Organi so potrdili, da nameravajo do sredine leta 2020 v skladu s posebno zavezo sprejeti nov kodifikacijski zakon za kodeks delovnopravne zakonodaje in kodeks določb delovnopravne zakonodaje. Organi so močno zavezani tej pobudi, saj menijo, da je postopek kodifikacije priložnost za temeljit pregled trenutnega pravnega okvira. Pri tem bo v pomoč več pravnih določb zakona o državni upravi, vključno s ponovno ustanovitvijo centralnega odbora za kodifikacijo, vendar bo treba tej nalogi glede na njeno zapletenost nameniti zadostne vire.

Januarja 2020 so začele veljati nove določbe zakona o državni upravi, ki se nanašajo na dobro pripravo zakonodaje ter s katerimi naj bi se povečala kakovost zakonov in znatno zmanjšale nepovezane spremembe in spremembe v zadnjem trenutku. Novi okvir vključuje celovite ocene učinka, standardna javna posvetovanja in okrepljen nadzor kakovosti, zagotovljeno pa bo tudi ustrezno usposabljanje za izbrano osebje. S pobudo bi se lahko znatno povečala jasnost in skladnost priprave zakonodaje, kar bi pozitivno vplivalo na naložbeno okolje, pri čemer bo temeljito izvajanje ključnega pomena. Zakon vključuje tudi določbe o prenosu pooblastil za podpis na nepolitično raven, ki so začele veljati februarja 2020. Ko se bodo te določbe začele izvajati, naj bi bilo približno 80 % vseh odločitev, sprejetih v okviru posameznega ministrstva, podpisanih na ravni generalnega direktorja.

Zaposlovanje stalnega osebja poteka v skladu s kadrovskim načrtom, naraščanje števila začasnih uslužbencev se je upočasnilo, raven pa naj bi se v letu 2020 še dodatno znižala. Glede na predhodne podatke je bilo število stalnih uradnikov, zaposlenih v letu 2019, znatno manjše od števila odhodov, in sicer predvsem zaradi upokojevanja. V skladu z načrtovanim preoblikovanjem delovnih mest začasnih učiteljev in oskrbovalcev na domu v stalna delovna mesta v skladu z načrtom zaposlovanja naj bi se število začasnih uslužbencev v letu 2020 zmanjšalo. Na operativni ravni organi načrtujejo ukrepe za povečanje zmogljivosti za spremljanje in usmerjanje v zvezi z začasnimi uslužbenci.

Čeprav nove določbe o plačah vzbujajo pomisleke glede celovitosti enotne plačne lestvice, je bil dosežen napredek pri krepitevi centralnega nadzora nad plačno lestvico in postopki zaposlovanja. Z več zakonskimi spremembami so bile uvedene dodatne izjeme glede enotne plačne lestvice, zlasti v zvezi z nadomestili. Za obvladovanje tveganj za celovitost plačne lestvice so se organi odločili, da najprej ustanovijo medministrski odbor, katerega naloga je zagotavljati splošno skladnost in okrepiti nadzor, proučujejo pa se tudi dodatni ukrepi, ki bi lahko dodatno prispevali k obvladovanju tveganj. Pozitivno pa je to, da je bila z nedavno primarno zakonodajo, ki omogoča reorganizacijo enotnega plačilnega organa, omogočena izvedba dolgo pričakovanega informacijskega projekta, katerega cilj je vzpostaviti integriran in popolnoma digitaliziran sistem plač za vse uslužbence sektorja država. Organi proučujejo, kako nadaljevati z izvajanjem zadnje faze te reforme, kar bi vključevalo pooblastitev enotnega plačilnega organa, da opravlja tudi kliring vseh plač.

PRAVOSODJE

Postopen prehod na obvezno elektronsko vložitev in obdelavo pravnih dokumentov, kar je posebna zaveza za konec leta 2019, napreduje, pri čemer se je najprej začel izvajati na ravni upravnih jurisdikcij. Glede na kompleksnost projekta je bilo predhodno dogovorjeno, da popolna uvedba na vseh sodiščih do konca leta 2019 tehnično ni izvedljiva in da bo zaveza ocenjena na podlagi napredka v drugi fazi integriranega sistema za upravljanje sodnih zadev, popolna uvedba pa naj bi bila izvedena v 36 mesecih od začetka veljavnosti zadevne pogodbe.

Organi kljub določenim zamudam napredujejo pri razpisu za drugo fazo integriranega sistema za upravljanje sodnih zadev, kar je posebna zaveza za sredino leta 2020. Po določenih zamudah zaradi sprememb notranjega upravljanja so se organi zavezali, da bodo razpis kmalu objavili. Glede na pretekle zamude celovita izvedba druge faze integriranega sistema za upravljanje sodnih zadev v okviru prvotnega roka do sredine leta 2020 tehnično ni izvedljiva. Zato je treba zavezo oceniti na podlagi zaključka ustreznega razpisnega postopka do konca leta 2020 in na podlagi 36-mesečnega izvedbenega načrta za dokončanje projekta, kar je navedeno tudi v osnutku razpisne dokumentacije.

Po sprejetju več zakonskih sprememb se uvaja obvezni okvir za mediacijo, katerega začetek veljavnosti je bil že dvakrat odložen. Z zakonodajo, sprejeto novembra 2019, je bil uveden spremenjen okvir za mediacijo, v katerem so bile na novo opredeljene kategorije sporov, ki so predmet obvezne mediacije, minimalni stroški mediacije ter številni postopkovni in tehnični vidiki. Izvajanje prve faze obvezne mediacije se je začelo 15. januarja 2020, pri čemer ta faza zajema nekatere kategorije sporov na področju družinskega prava, druga faza pa bo sledila marca 2020 in bo razširjena tudi na redne postopke na prvi stopnji.

Novi nacionalni organ za preglednost se razvija postopoma, izvajanje nacionalnega akcijskega načrta za boj proti korupciji pa se nadaljuje. Organ naj bi začel v celoti delovati novembra 2020. Izvajanje akcijskega načrta poteka dobro, čeprav še vedno niso bile sprejete nekatere ključne odločitve. Zakonodajni okviri za urad za odvzem premoženjske koristi in urade za upravljanje premoženja so na primer še vedno v fazi priprave, kar pomeni nadaljnje zamude, preden se vzpostavi ta ključni instrument v boju proti korupciji. Pozorno spremljanje izvajanja okvira, med drugim tudi v zvezi s financiranjem političnih strank, bojem proti finančnemu kriminalu in notranjo revizijo, bo ključnega pomena.

Sprememba zakona o spremembi kazenskega zakonika in zakonika o kazenskem postopku je dobrodošla, čeprav še niso bili odpravljeni vsi pomisleki. S spremembo junija 2019 je bilo glavno kaznivo dejanje aktivnega podkupovanja spremenjeno iz kaznivega dejanja v prekršek. Ta sprememba je bila sicer novembra 2019 opuščena, vendar bo vplivala na več tekočih primerov (za dodatne podrobnosti glej poročilo o državi za leto 2020). Organi so ustanovili odbor, da bi do konca leta 2020 izvedli preostala priporočila Skupine držav proti korupciji v zvezi z zadevnima zakonikoma. Nacionalni organ za preglednost bo imel v odboru status opazovalca.